

PROJECTE IMAGINE - TALLER DE TANCAMENT

DATA: dilluns 3 de febrer de 2014-02-21

HORA: 19:00 h

DURADA: 2 hores 45 minuts

LLOC: Escola Parc de les Aigües

DINAMITZADORS: Gerard Quiñones, Daniel Tarragó i Lúdia Ochoa (Neòpolis)

RESPONSABLES TÈCNICS: Xavier Turró i Xavier Ludevid

NOMBRE DE PARTICIPANTS: 28

1.- OBJECTIUS DE LA SESSIÓ:

- Consensuar característiques de l'escenari desitjat pel 2050
- Identificar agents implicats en el desenvolupament i assoliment de les característiques desitjades.
- Proposar línies d'acció per preparar el camí cap a l'escenari desitjat.
- Obtenir una prioritització de les característiques més desitjades de l'escenari.

2.- ORGANITZACIÓ I DINÀMIQUES:

Espai de benvinguda i informacions generals i, posteriorment, tres espais de debat i participació.

19.00h Benvinguda i informacions generals

Els espais de participació no es van classificar segons els grups, sinó a partir de temes i les persones participants van triar a quin espai intervenir, canviant d'espai a mitja jornada, si així ho desitjaven. Per tant tothom va escollir un àmbit dels tres que es van posar a debat a primera hora, i un dels tres següents.

Espai de debat 1:

19.40h. Conscienciació energètica

20.40h Repensar les bases de l'economia i de les relacions socials

Espai de debat 2:

19.40h. El consum energètic a les llars

20.40h Una nova mobilitat urbana

Espai de debat 3:

19.40h. La producció i distribució de l'energia

20.40h Adaptació al canvi climàtic

21.30h Priorització i votació de la totalitat de característiques de l'escenari 2050

Una vegada acabat el debat del 2n apartat els participants van prioritzar les característiques de tot l'escenari que estaven exposades des de l'inici de la jornada en l'espai comú inicial, cada participant disposava de 3 vots (gomets) i escollí lliurement on col·locar-los en funció del grau de prioritats que vulgui mostrar envers una o més característiques dels escenaris.

3.- BUIDATGE DE RESULTATS

ESPAI DE DEBAT 1

Dinamitzador: Gerard Quiñones

Participants: 3 + Xavier Ludevid

CONSCIENCIACIÓ ENERGÈTICA

Un cop revisada la "visió de futur" extreta dels dos tallers inicials els participants exposen una reflexió inicial entorn la conscienciació energètica, a partir de la qual pivoten les diferents propostes d'acció plantejades i consensuades

Reflexió de partida:

- La **conscienciació energètica** suposa **una de les pedres angulars** per assolir un escenari de futur òptim en matèria energètica a Figueres. El canvi de model energètic no es produirà si no hi ha un canvi de mentalitat ciutadana: "Sense ciutadans conscienciats el canvi no serà possible".
- En aquest sentit esdevé clau ser conscients que, **per conscienciar a la ciutadania, cal temps. El canvi cap a l'eficiència ha de ser progressiu.** El ciutadà està acostumat a "endollar i pagar", i no sap ni pensa en res més en quant a l'energia: "Els canvis de mentalitat són lents, i necessiten motius i pedagogia".

Propostes d'actuació:

A partir de les reflexions inicials, el debat va ser molt ric i divers i a continuació exposen les accions identificades i consensuades per totes les persones participants. Estan exposades per ordre d'aparició en el debat i per tant l'ordre no pressuposa prioritats.

Acció 1:

Informar a la ciutadania de forma clara i entenedora sobre:

- Què és l'energia?
- D'on ve l'energia?
- Com es genera l'energia?
- Conseqüències positives i negatives
- Com utilitzem l'energia? Com l'hauríem d'utilitzar?
- Com generem l'energia? Com l'hauríem de generar?

Assumint que el canvi de model energètic serà un procés llarg cal ser conscients que poden haver-hi moments de desmotivació, però no per això s'ha de defallir en la transmissió d'informació. Canviar els hàbits de consum és un objectiu complex, però no impossible. El que és segur és que sense informació no s'aconseguirà. I per informar no calen grans inversions econòmiques.

La transmissió d'informació ha de ser pedagògica i ha de partir de la idea que "l'energia ho és tot". A més, cal prendre una atenció especial amb els infants i joves, ja que són les generacions futures i haurien d'esdevenir els actors principals del canvi de model.

Acció 2:

Dissenyar i engegar campanyes intenses i específiques als mitjans de comunicació (semblants a les de "l'envàs on vas"). Però alerta. Es matisa que, si no reciclem bé a les empreses els costa diners, en canvi, si no consumim energia correctament les empreses hi guanyen. Caldria que les empreses energètiques assumissin una part o la totalitat del cost d'aquestes campanyes als mitjans. També cal tenir en compte la necessitat d'assumir que cal temps i, per tant, que les campanyes siguin perpètuas en el temps.

Acció 3:

Creació de clubs o canals d'opinió per tal de canalitzar les iniciatives de conscienciació. És clar que hi ha una massa crítica amb els aspectes productius, de distribució i de transport de l'energia. Tanmateix, cal molta més pressió d'una ciutadania més conscienciada per a neutralitzar la situació actual (connivència dels poders fàctics amb actors principals com multinacionals, petrolieres, navilieres, etc). Caldrà "picar pedra" i conscienciar durant molt de temps si volem canviar-ho.

Acció 4:

El propi model de desenvolupament de la ciutat ha d'esdevenir un dels principals factors de conscienciació ciutadana. Cal una aposta local i transversal en aquest sentit per tal de donar exemple, a través d'accions específiques, desenvolupament de barris ecològics, etc.

ACTORS IMPLICATS:

Per al desenvolupament d'accions de conscienciació ciutadana caldria implicar als següents actors:

- Administracions locals i supramunicipals
- Partits polítics
- Centres educatius
- Entitats cíviques
- SomEnergia
- Xarxa per a una sobirania energètica

REPENSAR LES BASES DE L'ECONOMIA I LES RELACIONS SOCIALS

Un cop revisada la “visió de futur” extreta dels dos tallers inicials els participants exposen una reflexió inicial entorn la necessitat de repensar les bases de l'economia i les relacions socials, a partir de la qual pivoten les diferents propostes d'acció plantejades i consensuades

Reflexió de partida:

- A l'hora de treballar canvis en el model econòmic i social es considera interessant conèixer i, si és factible, implicar-se amb el projecte **Transition Towns**. L'objectiu principal del projecte és donar a conèixer una manera de vida sostenible i desenvolupar la resiliència local per a això en el futur pròxim. S'anima a les comunitats a buscar mètodes per reduir l'ús d'energia, així com a augmentar la seva pròpia autosuficiència

Més informació a:

<http://www.transitionnetwork.org/>

http://ca.wikipedia.org/wiki/Pobles_en_transició

- També es reflexiona entorn el **sistema econòmic actual**. Es considera que s'ha pervertit, que no promou prou consciència de solidaritat social i que és poc fluid. En tot cas, **la crisi actual s'ha d'interpretar com una oportunitat** per caminar cap un escenari on l'energia s'entengui com un dret bàsic de la ciutadania

Propostes d'actuació:

A partir de les reflexions inicials, el debat va ser molt ric i divers i a continuació exposem les accions identificades i consensuades per totes les persones participants. Estan exposades per ordre d'aparició en el debat i per tant l'ordre no pressuposa prioritat.

Acció 1:

Municipalització de l'energia. Entendre l'energia com un dret civil, amb control públic per evitar abusos individuals. Per repensar les bases de l'economia hi ha temes estratègics que han de ser públics, com l'energia, l'aigua, les telecomunicacions, etc.

Acció 2:

Col·laborar i participar, enlloc de competir. Els ens locals poden i han d'optimitzar les metodologies i fórmules de foment del pensament cooperatiu i sostenible i els estils de vida eficients. L'ajuntament, per la seva proximitat, pot educar i caminar en aquesta direcció, sempre, de forma transversal i decidida. Cal oferir espais per canalitzar l'opinió i les iniciatives ciutadanes.

En relació la cultura cooperativista s'alerta de la manca d'hàbits en aquest sentit dels altempordanesos. En tot cas, la crisi del model globalitzat actual i, sobretot, les

portes que ens obre internet i les mentalitats de les generacions més joves han de convertir-se en instruments per trencar aquesta tendència poc cooperativista del territori: “La història ens demostra que les persones només avancem a través de crisis”

El sistema econòmic actual no canviarà per si sol. Cal promoure les reflexions compartides, l'interès per allò públic i despertar consciències. Activar mecanismes de control i gestió local per part de la ciutadania: “La informació és poder, i cal garantir-la”

Acció 3:

Producció local de proximitat. Esdevé vital encaminar el futur apostant per la producció de proximitat i el Km 0. En gairebé tot (aliments, béns, serveis, etc.). Aquesta aposta, de fet, obrirà les portes a canviar les bases de l'economia des del món local. La proximitat, a més, és sinònim de qualitat.

La globalització ha generat desenvolupament i elements positius, però cal assumir que s'ha de replantejar. Cal combinar allò global (consciència global) amb la hiperlocalitat. De fet, una gestió eficient dels recursos i els béns locals suposa beneficis per la globalitat

Acció 4:

Promoure la interrelació de les persones i les coses, a través de les noves tecnologies

Acció 5:

L'economia i les entitats financeres al servei de les persones, i no a la inversa. Cal engregar accions per variar aquest paradigma en el futur, a través d'incitatives com les monedes pròpies.

Caldria assolir un escenari on es renunciï a les consideracions únicament economicistes (+producció = + guanys econòmics) i incloure el balanç energètic +producció de residus i contaminació + regeneració + distribució correcta dels béns.

ACTORS IMPLICATS:

Per al desenvolupament d'accions per repensar el model econòmic i social caldria implicar als següents actors:

- Administracions locals i supramunicipals
- Partits polítics
- Centres educatius
- Entitats cíviques
- SomEnergia
- Xarxa per a una sobirania energètica

ESPAI DE DEBAT 2

Dinamitzador: Daniel Tarragó

Participants: 7

CONSUM ENERGÈTIC A LES LLARS

Un cop revisada la “visió de futur” extreta dels dos tallers inicials els participants reflexionen entorn el consum energètic a les llars per tal de definir propostes d’actuació al respecte.

Propostes d’actuació:

A continuació exposem les accions identificades i consensuades per totes les persones participants. Estan exposades per ordre d’aparició en el debat i per tant l’ordre no pressuposa prioritat.

Acció 1:

Creació d’un ens públic local que actuï de manera pro activa per promoure el consum energètic eficient de les llars mitjançant les següents actuacions:

- Oferint cursos i promocionant la formació i el reciclatge en matèria d’estalvi energètic (aïllaments, domòtica, monitorització i generació d’energia) dels agents tècnics i arquitectes tant de l’àmbit públic com privat.
- Realitzant campanyes institucionals i duent a terme reunions presencials (a les llars, les comunitats de propietaris i les associacions de veïns) per informar i oferir assessorament als usuaris sobre el comportament del seus habitatges i la necessitat i els avantatges d’implementar sistemes d’eficiència i reducció del consum energètic a les llars. En aquest sentit es reclama la posada en marxa d’accions estratègiques de treball de camp conjuntes en aquesta matèria que cobreixin tot el territori mitjançant col·laboracions entre l’administració pública local, els usuaris, les empreses i els tècnics especialitzats.
- Posar a disposició dels ciutadans una oficina d’atenció als usuaris en matèria de consum energètic a les llars.
- Creant un segell de qualitat que fos socialment reconegut i valorat.
- Una de les actuacions importants a emprendre per part d’aquest òrgan públic hauria de ser el d’atorgar ajuts i subvencions per a la instal·lació de la tecnologia necessària per promoure aquest consum energètic a les llars, així com possibilitar que usuaris puguin comptar amb el finançament necessari per realitzar reformes (aïllaments) i invertir en els aparells necessaris per a la generació d’energia neta amb la finalitat d’aconseguir l’autosuficiència.
- Realització d’estudis, adaptats a les diferents zones i característiques de Figueres, sobre fórmules de generació energètica compartida.
- Implementar i els resultats d’aquests estudis de manera conjunta entre els agents implicats (administració, usuaris, col·lectius organitzats,

empreses i tècnics especialitzats) contribuint en una part del finançament i/o promovent col·laboracions públicoprivades per obtenir els recursos necessaris per executar-los.

- Realitzar proves pilot de rehabilitació energètica en edificis públics i/o privats per millorar l'eficiència de les instal·lacions.
- Per dur a terme totes aquestes accions d'una manera ordenada, eficient i intel·ligent es proposa que aquest ens públic hauria d'elaborar una planificació estratègica i acompanyar-la d'un pla concret d'actuació i prioritització.

Acció 2:

Es proposa, pel que a les actuacions de rehabilitació dels habitatges amb l'objectiu de millorar la seva eficiència energètica, la utilització de materials naturals (fusta, suro, etc.) per evitar patologies a les edificacions i rebaixar el consum energètic en la producció dels materials aïllants.

Acció 3:

Referent a la normativa urbanística es proposa que les plaques solars tèrmiques (les que s'utilitzen per escalfar l'aigua) siguin sempre obligatòries independentment de la resta de fonts energètiques netes i renovables que incorporin les edificacions.

Acció 4:

En termes generals s'apunta que totes les accions i actuacions que es duguin a terme per millorar l'eficiència energètica a les llars posin menys èmfasi en la domòtica i es centrin sobretot en la consecució d'aquest estalvi mitjançant la construcció, el disseny i la rehabilitació (materials aïllants).

PER UNA NOVA MOBILITAT

Un cop revisada la "visió de futur" extreta dels dos tallers inicials els participants reflexionen entorn la mobilitat per tal de definir propostes d'actuació al respecte.

Propostes d'actuació:

A continuació exposem les accions identificades i consensuades per totes les persones participants. Estan exposades per ordre d'aparició en el debat i per tant l'ordre no pressuposa prioritat.

Acció 1:

Es considera imprescindible disposar d'un pla de rondes urbanes/de barri que permeti buidar el trànsit de la ciutat.

Acció 2:

Pel que fa al transport públic:

- La ciutat hauria de disposar d'una xarxa d'autobusos elèctrics de càrrega ràpida i/o que funcionessin amb energies renovables no contaminants, i que donessin un servei ràpid i eficient connectant de forma freqüent els aparcaments dissuasoris amb el centre de la ciutat i altres emplaçaments estratègics a un preu assequible.
- Es proposa que des de l'administració local s'engegui una campanya de conscienciació de proximitat (reunions veïnals, per exemple) per afavorir l'ús del transport públic i d'altres mitjans de transport no contaminants.
- De la mateixa manera es fa èmfasi en la rebaixa del preu del transport públic de la ciutat per tal de promoure'n un major ús.
- A nivell general es posa de manifest la necessitat de fer una revisió exhaustiva de les línies i les freqüències del transport públic urbà amb l'objectiu de fer-lo més eficaç, eficient i atractiu.

Acció 3:

Es considera important disposar de microplataformes de distribució de mercaderies amb vehicles llançadora elèctrics o híbrids no massa grans. Aquest repartiment caldria fer-lo en un horari limitat que podria anar de 7 a 11 del matí.

Acció 4:

Des de l'ajuntament caldria elaborar itineraris escolars, comercials i laborals per promoure que els ciutadans es desplaressin per la ciutat a peu o amb vehicles no contaminants, i suposessin un avantatge competitiu clar a l'ús del cotxe privat (sobretot pel que fa al temps i la seguretat d'aquests trajectes).

Acció 5:

Pel que fa al carril bici es proposa l'elaboració d'un estudi seriós i meticolós al respecte.

Acció 6:

Es proposa també la creació d'un aparcament al centre de la ciutat per donar servei fonamentalment als residents i als treballadors d'aquesta zona de la ciutat, així com als visitants ocasionals.

ESPAI DE DEBAT 3

Dinamitzadora: Lídia Ochoa.

Participants: 9 + Xavier Turró

PRODUCCIÓ I DISTRIBUCIÓ D'ENERGIA

Després de fer una mica de recordatori de la visió corresponent a l'àmbit de la producció i distribució de l'energia, es va començar el debat al voltant de quines accions serien necessàries per arribar a assolir la visió desitjada col·lectivament.

Propostes d'actuació:

El debat va ser molt ric i divers i a continuació exposem les accions identificades i consensuades per totes les persones participants. Estan exposades per ordre d'aparició en el debat i per tant l'ordre no pressuposa prioritat.

Acció 1:

Assegurar un assessorament tècnic contrastat, de titularitat pública, sobre la generació i l'estalvi energètic. Sobretot adreçat a particulars, ciutadans, però també per comerciants i professionals (instal·ladors, per exemple). En resum el què es proposa és tenir la informació organitzada i contrastada accessible per aquelles persones que la requereixin.

Actors implicats:

Aquesta funció s'identificava clarament amb una de les que hauria de tenir l'Oficina Local de l'Energia, per tant el principal actor seria l'Ajuntament de Figueres. Aquesta oficina hauria d'estar en contacte amb altres col·lectius i institucions diversos per tal d'obtenir informació i assessorament: ICAEN, OCUC, Universitats, Col·legis professionals, etc.

Acció 2:

Aconseguir la gestió pública de l'Energia. Estudiar la possibilitat de considerar l'Energia i tota la cadena des de la generació fins al transport i distribució com a un bé públic.

Actors implicats:

Principalment l'administració pública en tots els seus estaments: Ajuntament de Figueres, Consell Comarcal de l'Alt Empordà i la Generalitat de Catalunya.

Acció 3:

Regular l'aprofitament energètic en espais privats amb requeriments, de tal manera que adoptaria la forma de Servitud Energètica i tots els ciutadans i/o empreses participarien comunitàriament en la generació municipal cedint part del seu espai (teulades, jardins, etc.). Podria estar regulat com (o en) el planejament urbanístic. A partir d'aquesta acció també es comenta la necessitat de poder regular també de manera similar les xarxes de comunicacions, cablejats, etc.

Actors implicats:

Ajuntament de Figueres com a impulsor i gestor, comunitats de propietaris i altres actors privats com a part implicada i necessària.

Acció 4:

Buscar alternatives de generació d'energia com per exemple el Biogàs a partir de residus orgànics i/o a partir d'aerogeneradors que produeixin metà (Hidrogen + Diòxid de Carboni, com l'exemple d'Alemanya).

Actors implicats:

Ajuntament de Figueres com a impulsor.

Acció 5:

Fer del Castell de Sant Ferran un equipament exemplar i singular en l'àmbit energètic. Es podria crear un Pol d'innovació (estil parc científic i tecnològic) entorn de l'Energia, lligant desenvolupament tecnològic amb divulgació i transferència, fins i tot creant una línia de beques/premis que encoratgés la recerca i innovació en aquests àmbits.

Actors implicats:

Ajuntament de Figueres, Universitat de Girona i/o altres Universitats i centres de recerca, sector industrial i comercial, etc.

Acció 6:

Regular les xarxes de distribució (vials, clavegueres, comunicacions, etc..) presents al sòl públic. Per tal de maximitzar-ne l'eficiència i millorar la gestió i aprofitament.

Actors implicats:

Ajuntament de Figueres com a impulsor, Empreses distribuïdores com a afectades i altres estaments públics com a mediadors i/o coactors.

NOTA: A banda d'aquestes aportacions, també hi va haver un participant que va voler destacar que a més a més de les concrecions sobre la visió de futur, calia incorporar el caràcter exemplificador del procés, contextualitzat a nivell global.

ADAPTACIÓ AL CANVI CLIMÀTIC

En aquest apartat, el debat va ser més curt que en l'anterior principalment per una qüestió de disponibilitat de temps. No obstant, va haver-hi suficient temps per parlar del tema, debatre'l i arribar a alguna conclusió grupal.

Propostes d'actuació:

Acció 1:

Planificar possibles episodis extrems puntuals a curt termini. És a dir, planificar la gestió d'emergències i la gestió de recursos relacionada amb les mateixes, com per exemple com retenir aigua en episodis d'aiguats per tal de tenir-la disponible en períodes de sequera.

Acció 2:

Preparar canvis i transformacions socio-econòmiques a mig termini, ja que hi haurà patrons i condicions climàtiques que es veuran molt modificades a mig termini i que caldrà afrontar. En són exemple entendre la producció agrícola (i forestal) no només en termes alimentaris sinó també energètics.

Actors implicats:

En aquestes dues accions, els actors implicats a banda de l'Ajuntament mateix, serien els col·lectius experts en aquests temes, així com comptar amb l'ajuda de científics i experts en la predicció d'escenaris possibles.

4.- VOTACIÓ FINAL

Cal tenir en compte que hi va haver participants que van marxar sense votar, però en qualsevol cas, el resultat final per ordre de prioritització és el següent:

- Producció i distribució d'energia: 13 vots.
- Conscienciació energètica: 10 vots
- La nova mobilitat urbana: 4 vots.
- Repensar les bases de l'economia i de les relacions socials: 2 vots
- El consum energètic a les llars: 2 vots
- Adaptació al canvi climàtic: 2 punts